

GAZETA TRANSILVANIEI

Apare în fiecare zi de lucru.

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe an 24 cor., pe 1/2 an 12 cor., pe 1/4 an 6 cor. Pentru România şi steinătate pe an 40 franci, pe 1/2 an 20 franci, pe 1/4 an 10 franci.

REDACTIA,
TIPOGRAFIA ŞI ADMINISTRATIA:
BRAŞOV, PIATA MARE Nr. 30.
Telefon: Nr. 226.

Pentru Braşov: cu dusul acasă pe an 24 coroane. Fără dus acasă pe an 20 coroane, pe 1/2 an 10 coroane, pe 1/4 an 5 coroane. Un număr 10 bani. Inserate: un şir peti 20 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif şi invoială. — Reclame pe pagina a 3-a un şir 20 bani.

Câteva amănunte.

De Dr. Valer Moldovan.

În articolul introductiv la studiile mele asupra dreptului de vot am afirmat, că funcţionarea corectă a sufragiului universal atârână în mare măsură dela o mulţime de dispoziţii speciale, cari la prima vedere ni-se par, că ar avea numai o însemnătate secundară.

Chestiunile aceste de detalii în teorie sunt mult discutate şi controversate. Dar nici în viaţa practică nu există o uniformitate care să ne servească drept cinosură în concluziunile noastre.

Avem noi însă o măsură care nu dă greş nici-odată şi care ne va arăta clar calea ce e să o urmăm.

Cinosura aceasta se cheamă: *interesele politice ale poporului român.*

Să luăm de pildă chestia mult controversată a votului obligator.

Majoritatea statelor din Europa au nici o dispoziţie coercitivă în direcţia asta. Abia aici în Austria s'au făcut în anul 1895 de-a sili pe alegători prin plata unei taxe de bani ca să-şi exercite dreptul de vot.

Cu toate acestea, dacă interesele noastre politice bine interpretate militază pentru introducerea votului obligator şi în Ungaria, să nu întârziăm un moment de-a ne expune pentru el.

Argumentele de frunte care m'au câştigat pe mine pentru votul obligator sunt următoarele:

Să admitem, că se va introduce şi în Ungaria o reformă electorală relativ cinstită, garantându-se libertatea de votare prin o votare secretă, sincer executată.

În cazul acesta de fapt va fi *eschisă pe viitor influinţarea alegătorilor singuratici.*

Cine imi garantează însă ca inventivitatea omenească cu toate aceste nu va afla căi ca să altereze rezultatul alegerii?

Nu mai dacă ai praxa vieţii politice de toate zilele, dacă ai aruncat ici-colea câte-o privire fugitivă între culisele puterii de stat şi mai

ales a administraţiei, poţi să-ţi dai seama de bogatul arsenal de machinaţiuni de care dispun puterile noastre de aci.

Un exemplu servească pentru mai multe:

Mai astăvară cu ocazia unei grandioase adunări populare mi-a bătut la ochi, că dintr'o vrednică comună românească, care de altă dată a fost în fruntea tuturor, în rândul acesta nu a luat parte aproape nime.

Lucrul mi-a părut suspect.

Ştiam, că tocmai pe vremea aceea se pertractase în comună un proces de prevaricaţie, în care erau implicaţi mai toţi locuitorii din comună.

Stând întâmplător de vorbă cu pretorul, care pertractase procesul acesta, mi-a mărturisit, că oamenii au fost pe la dânsul şi că le-a promis, că va face un raport favorabil forului superior ca să li-se reducă pedeapsa.

Nu trebuie multă bătaie de cap ca să dăm de „*nevezul causal*”, dintre absentarea dela adunare şi bunăvoinţa pretorului.

Ei bine, nu ne putem închipui cazuri analoge şi la viitoarele lupte electorale?

Nu pot obveni situaţii, când *puterea de stat să ajungă la biruinţă numai prin faptul, că va influinţa asupra alor două-trei comune româneşti, ca să se abţină dela vot.*

Cum autonomia comunelor rurale e aproape numai pe hârtie, cum bieţii săteni neajutorăţi sunt legaţi de administraţie prin nenumărate fire ale intereselor şcolare, bisericesti, economice etc., e clar, că aceştia din urmă prin terorisare sau prin promisiune vor putea influinţa orice comună, ca să se abţină dela votare.

Iată de ce e lipsă de votul obligator.

Dacă fiecare alegător sub pedeapsă e dator să-şi şi exerciteze dreptul de vot, atunci puterii de stat îi va fi mai greu, la tot cazul mai costisitor a exercita o influinţă neiertată asupra satelor româneşti.

Să nu uităm apoi şi de ega-

larea ce se face în urma votului obligator între armeele de luptă a diferitelor partide politice.

Ştim prea bine, că în Ungaria statul dispune azi direct asupra alor câteva sute de mii de funcţionari, iar indirect asupra a tot atâţi industriaşi, comercianţi, crâşmari etc., cari toţi au ceva de câştigat ori de pierdut dela stat.

Partidul dela cârmă deci şi fără votare obligatorie poate sili toate aceste elemente dependente de el, ca să-şi execute dreptul de vot, iar prin faptul acesta e într-o situaţie mai *avantagioasă*, decât noi cei din opoziţie.

Astfel votul obligator ar uşura poziţia partidelor din opoziţie, dintre care cel dintâi e al nostru, lipsindu-ne de grija de-a ridica oamenii de prin căsile lor şi de-ai aduna la urnă. Cine a umblat prin satele din munţii-Apuseni, unde abia din deal în deal şi din crâng în crâng dai de câte-o casă, ştiu prea bine ce înseamnă a aduna la un loc pe toţi alegătorii chiar şi numai dintr-o singură comună.

Acum să înzist puţin şi asupra chestiunii importante a *decentralizării* actului de alegere.

Mai ales, că în multe puncte este o *legătură strânsă* între votul obligator şi între alegerea decentralizată.

Punctul de vedere ideal pentru care trebuie să înzistăm şi noi, e sistemul de votare după comune, cum e şi în Austria şi în alte state.

În acelaş timp însă nu trebuie să uităm, că asupra *gradului* de decentralizare a alegerii par a fi de acord aproape toţi politicienii maghiari.

E un fel de cale de mijloc sau un compromis între starea de azi şi între votarea pe comune, cerută de radicali. Se vor forma a-nume mici circumscripţii de alegere în *fiecare centru al unui cerc notarial*, constatatoare din 2—3 comune vecinate.

În cazul acesta e *natural, că votul obligator va avea pentru noi Români o importanţă şi mai mare, ca dacă s-ar adopta sistemul după comune.*

Zicala veche, că în tot răul este şi ceva bine, se adevereşte şi aici.

Sistemul votării după centre notariale va avea o oarecare influenţă binefăcătoare pentru noi din punctul de vedere al *păstrării secretului votului.*

Dacă într-o comună curat românească spre pildă, toţi votează cu candidatul naţional şi nime cu stăpânirea, în ultima analiză e egal, că oare votarea s'a făcut în secret sau pe faţă. Administraţia evident, va avea să-i trateze pe toţi alegătorii cu asprime sau chiar să-i pedepsească. Pe când votând alegătorii din mai multe sate în acelaş loc, se mai împart voturile şi cei dela putere nu sunt siguri că cine a ţinut cu ei şi prin urmare n'au pe cine să-şi verse ulterior mânia.

O altă chestie de mare însemnătate tocmai din punct de vedere românesc e aceea a *majorităţii absolute sau relative.*

E fapt că aproape în toate statele Europei se cere, ca cel ales se fi întrunit cel puţin jumătate din totalitatea votanţilor. Dacă nime nu a întrunit majoritatea absolută se face balotaj, sau alegere restrinsă între cei doi cari au întrunit mai multe voturi la prima alegere.

După cât ştiu, azi singur Anglia ţine la sistemul majorităţii relative. În privinţa rezultatelor politice ale acestui sistem las se urmeze aici părerea lui Ch. Seignobos profesor de universitate din Paris în a sa „*Istorie politică a Europei moderne*“:

„Sistemul englez al votării cu majoritate relativă fără balotaj, sileşte pe potrivnicii conservatorilor să-şi unească toate voturile asupra unuia şi aceuiaşi candidat şi prin aceasta împiedică formarea unei partide radicale deosebite. Prin faptul acesta partidul liberal a devenit o coaliţie permanentă dintre vechii liberali şi dintre radicali, care în cetul cu încetul s-a transformat până într-o accepta cu totul programul radical.“ (Pag. 60).

Ce înseamnă la noi sistemul

majorităţii absolute o ştim cu toţii. Ea e un ventil de siguranţă pentru partidele maghiare în contra naţionalităţilor.

Partidelor maghiare acest sistem le dă mâna ca la prima alegere să-şi încerce norocul punând fiecare candidat deosebit şi răsbindu-să împreună, bine înţeles numai dacă *primejdia naţionalistă nu-e prea iminentă*. Căci în cazul acesta se unesc deja la prima alegere contra candidatului naţional.

Dacă bietul candidat naţionalist a ajuns se întrunească majoritatea relativă atunci vine balotajul, când apoi cei mai aprigi duşmani politici maghiari îşi dau mâna în potruva Valahului. Dintre multe cazuri anunţăm pe cel mai celebru: al lui Goga dela Chişineu.

Noi se înzistăm din toate puterile pentru sistemul englez al *majorităţii relative.*

E drept că şi în cazul acesta e cu putinţă o aliare a tuturor partidelor maghiare în potruva noastră. Ba cât timp ţine sovinitul sălbatic de azi, aceasta va fi regula.

Vremile însă vin şi se duc şi cu ele se pot schimba multe chiar şi în Ungaria.

Va trebui se vină vremea şi în Ungaria când nu va mai forma un impediment, ci va fi posibilă şi necesară cooperarea noastră cu unul sau altul dintre partidele maghiare.

Va trebui să vină vremea când locul politicii de gravamene şi de proteste platonice îl va lua o politică mai reală, cum vedem că o fac azi Irlandezii în Anglia, dominând între partidele engleze istorice.

Dar chiar şi în prezent, mai ţinând seamă şi de votarea secretă, ne putem închipui o mulţime de eventualităţi când folosindu-ne sau de neînţelegerile dintre partidele maghiare sau de neorganizarea lor să scoatem prin surprindere un deputat naţionalist, şi dacă s'a întrunit majoritatea absolută.

La toată întâmplarea e aceasta o temă, asupra căreia me-

O carte instructivă.

«*Instincte sociale. — Patimi şi conflicte. — Remedii morale.*»

Studiu de «*fiziologie filosofică*», de Dr. N. C. Paulescu.

Titlul acestei importante cărţi esprime întreg cuprinsul ei dezvoltat, sistematic şi cu multă erudiţiune.

Autorul începe prin a arăta însemnătatea studiului asupra instinctelor sociale, studiu atât de neîngrijit azi de fiziologii şi filosofi moderni şi din care se pot înţelege legile fireşti ale sociologiei, cum şi ale moralei ştiinţifice.

Instinctul primordial al naturii omului şi celorlalte animale este instinctul de reproducţiune. El este rădăcina tuturor instinctelor sociale. Din el se naşte mai întâi iubirea sexuală, care devine pe urmă iubirea şi legătura conjugală în căsătorie, iubirea părintească pentru fiii născuţi din această legătură, cum şi iubirea trătească între fi, şi simţământul lor de recunoştinţă şi iubire către părinţi.

Din trebuinţele traiului familiei, anume: din trebuinţa de a creşte copiii, de a păstra pacea şi buna rândăială în sânul familiei şi a apăra de primejdii, de a avea o locuinţă şi mijloace de hrană, isvorec apoi instinctele de stăpânire şi de proprietate, de supunerea şi ascultarea celor mai mici şi mai slabi de cei mai mari şi mai tari. Toate aceste instincte se găsesc şi la celelalte animale, ca şi la om, cu atât mai dezvoltate cu cât organismul lor e mai aproape de al omului.

Din familia omenească se naşte tribul, şi din legătura triburilor între sine: naţiunea, cu toate instinctele de cari sunt conduse familiile. Aşa e simţământul de simpatie între membrii aceluiaş trib şi aceleiaşi naţiuni, care e asemenea iubirii frăţeşti în familie; aşa este simţământul de stăpânire a conducătorilor tribului sau naţiunii, şi de simpatia pentru supuşii lor, şi simţământul de respect şi supunere al acestora faţă de conducători. Instinctul de proprietate, în trib şi naţiune, e mai puţin dezvoltat ca în individ şi familie, pentru-că e înlocuit în fiecare îns prin instinctul proprietăţii individuale sau familiale; însă nu lipseşte nici acest instinct: el se manifestă în iubirea de patrie, care e moşia tuturor împreună,

şi fără care existenţa proprietăţilor particulare nu poate fi asigurată.

La animale, instinctele sociale nu se întind mai departe de trib; însă oamenii au un instinct sau un simţământ de simpatie pentru ori ce ins omenesc. Acest sentiment se manifestă mai ales în împrejurări de nefericire şi de primejdie, şi în deobşte pentru cei slabi şi suferinzi, sub formă de milă. Şi din acest simţământ se nasc cele două virtuţi cardinale ale moralei: dreptatea şi dragostea deapropelui, pe care se întemeiază solidaritatea tuturor oamenilor între sine.

Din traiul împreună al indivizilor în trib sau în naţiune, şi al triburilor şi naţiunilor între sine, se nasc felurite conflicte isvorite din trebuinţele lor instinctive de a se conserva sau de a se nutri, de a se reproduce pentru păstrarea speciei, şi de a-şi păstra stăpânirea asupra supuşilor pentru buna organizare şi pentru siguranţa societăţii.

Din aceste conflicte cele mai serioase şi cele mai dese sunt cele născute din instinctul sexual, între oameni ca şi între animale, şi cele ce au de scop supremaţia asupra altora, proprie numai omului.

Pe lângă aceste conflicte, fireşti şi normale, în societatea omenească

sunt foarte numeroase conflictele anormale, născute din patimi sau vicii, cari nu există la animale. Omul singur are facultatea de a cunoaşte scopul instinctelor şi de a alege mijloacele pentru îndeplinirea lor. Tocmai prin dezvoltarea acestei facultăţi a raţiunii, instinctele în om şi-au pierdut din puterea oarbă, care o au în animale; în om lucrarea instinctivă devine lucrare conştientă şi, prin urmare, voită ori nevoită; ei are facultatea de a-şi înfrâna pornirea instinctivă.

Însă sunt puţini oameni, în cari voinţa condusă de raţiune să stăpânească pornirile instinctive, şi să le îndeplinească numai potrivit cu scopul lor, adecă pentru dezvoltarea şi înobilarea lor fizică şi morală. Astfel, facultatea de a delibera şi de a alege între mijloace, ajunge să fie în omul neştiutor şi neînţelept, o armă primejdioasă, prin care se poate ruina şi sinucide. Fiindcă îndeplinirea instinctelor este împreună cu o deosebită plăcere, mulţi oameni uită adevăratul scop al trebuinţelor naturale, şi au în vedere numai plăcerea de a mulţămi aceste trebuinţe. Unul se gândeste numai la plăcerea ce-i aduce mâncarea sau beutura, şi devine Iacom sau beţiv, pentru a gusta cât mai mult plăcerea de a mânca sau de

a bea. Altul urmăreşte numai plăcerea de a avea şi de strânge bogăţii, şi devine şgărcit, înşelător sau acaparator, cu orice mijloace, de bunul străin. Pe altul plăcerea instinctului sexual îl face desfrănat şi-l împinge în prăpastia altor vicii şi crime. Pe alţii iar ambiţiunea şi plăcerea de a guverna îi face despoţii şi călăii acelor, pe cari sunt datori a-i ocroti şi a-i apăra în contra duşmanilor din lăuntru şi din afară.

Aceleaşi patimi de a avea sub stăpânirea sa pe cât mai mulţi şi de a-şi înmulţi bogăţiile, împing pe capii naţiunilor la cuceriri şi despoieri în ţări străine şi la cumplite războaie între naţiuni.

Astfel, din degenerarea instinctelor, menite a întreţine, a înobila şi a face fericită viaţa, se nasc cele mai multe patimi şi vicii, cari sunt cel mai bogat izvor de nenorociri şi crime în societatea omenească.

De aceea oamenii, dela începutul civilizaţiunii, au căutat să combată aceste rele prin legi, prin religione şi prin morală, care e o ştiinţă specială, menită a împiedeca şi a vindeca viciile şi patimile şi relele născute din ele.

Autorul aseamnă morală cu medicina. Precum medicina caută să cunoască întâi cauzele boalelor fizice, apoi

n, căci e de mai
politica pentru
cât multe chestiuni
atinse și agitate în
armă prin articolele primii
noastre.

Demonstrații antimaghiare în Bosnia. Duminecă seara a avut loc pe piața catedralei catolice din Serajevo o manifestare în fața Croaților în contra Ungarilor și în favoarea Croației. Poliția intervenind a invitat mulțimea a se risipi. Cu toate acestea s-au tras mai multe focuri de revolver și s-au aruncat cu pietre asupra poliției. În urmă poliția a evacuat piața cu săbiile scoase. Un student mahometan a fost ucis cu un foc de revolver iar un polițist a fost grav rănit cu o pată. Scoțându-se armata, manifestații au fost împrăștiate. La oarele 9 seara ordinea era restabilită. S-au făcut arestări numeroase.

Din camera ungară. Ședința de ieri a camerei n-a adus surprinderi deosebite. După parentarea contelui Aehrenthal a luat cuvântul contele Apponyi reflectând la discursul recent al prim-ministrului Khuen. Apponyi constată cu regret, că guvernul ungar nu poate obține rezultate în chestiile militare și nici chiar în afaceri curat tehnice. Trece apoi la declarațiile lui Khuen, pe cari le consideră de neacceptabile. Susține în fine din nou pretenziunile partidului kossuthist și cere rezolvirea reformei electorale. Khuen a răspuns imediat, declarând între altele că nu este în contra, dacă parlamentul va fixa un termen preclusiv pentru aducerea reformei electorale. Iusth a cerut din nou, ca reforma electorală să fie dezbătută și votată înaintea reformelor militare.

În ziua înmormântării contelui Aehrenthal, Joi 22 I. c., camera nu va ține ședință.

Patriarhatul ecumenic și Românii. Din Constantinopol s-aosește știrea, că raporturile întreprinse aproape de opt ani între patriarhatul ecumenic și legătuirea română au fost reînnoite. Patriarhatul a trimis ministrului prin vicarul său salutări, iar ministrul României la Constantinopol va răspunde printr-o vizită, pe care o va face zilele aceste patriarhului.

În Basarabia s-au început luptele și sbucimările în vederea nouilor alegeri pentru Dumă, cari vor avea loc în curând. Actualii «pseudo-reprezentanți» ai Basarabiei, cari de fapt numai interesele proprii le reprezintă în Dumă, au început să-și pregătească terenul, ca la noile alegeri să fie realeși. Banul i-a ales la alegerile trecute și tot cu acest mijloc își pregătesc și acum calea spre izbândă. Și e de prevăzut, că — bazați pe acest mijloc de propagandă electorală — vor reuși. Cu toate acestea e îmbucurător faptul, că acum mai mult decât ori când se văd și ei îngrijorați de reușita alegerilor apropiate. Dovadă, că-și recunosc mișchia din anul trecut, când tocmai — contrar voinței aceluia pe cari îl reprezentau în Dumă,

prevenirea și vindecarea lor, așa și morală trebuie să întrebunțeze același metod: etiologia sau aflarea cauzelor, profilaxia sau igiena morală, și terapia sau aflarea mijloacelor de vindecare.

Pentru igiena morală sunt felurite mijloace profilactice, cari, intru cât se rapoartă la morală individuală, se confundă cu preceptele igienice ale medicinei. Astfel sunt luminarea despre trebuințele naturale și îndestularea lor, și rolul medicului este identic aici ca al moralistului. El va căuta d. e. să ia lăture greșita judecată, că țuica și alte alcooluri sunt întăritoare; va arăta relele fizice și morale, cari izvorăsc din patina beției; va stărua ca statul să înlesnească publicului apa bună de beat, care singură e necesară pentru întărirea sănătății; va stărua să se oprească vânzarea beutiilor primejdioase, cum sunt rachurile, absintul, menta ș. a., să se înlesnească fabricarea beutiilor nevătămătoare, cum e ceaiul, berea, vinul. Asemenea pentru înfrânarea libertinajului sau a viciilor sexuale, medicul, de-o potrivă cu moralistul, vor învăța pe oameni, să cunoască scopul înalt al instinctului de reproducție și rostul plăcerii sexuale, care, ca și trebuința și plăcerea de a se nutri, este un mijloc, și nu trebuie să de-

— au pledat și au fost contra recunoașterii limbii moldovenești (române) ca limbă oficială. E un semn acesta că văd și simt și ei rana, ce au deschis-o în inima poporului prin mișeșcul lor act și știind că această pată a trădării nu o poate spăla nimic pe lume, acum se încearcă din greu să o întunece cu luciul aurului.

A fost o grea lovitură pentru basarabeni disconsiderarea limbii lor, dar această durere și-a avut totodată și rezultatul negativ: *incolțirea simțului național*, în fața căruia actualii deputați simt, că — deși nu deodată, dar cu vremea — vor rămânea neputincioși.

Iată ce scrie corespondentul d-n Chișineu al ziarului «Seara», referitor la «marea schimbare ce s-a petrecut în opinia publică moldovenească» din Basarabia:

Chestiunea limbii moldovenești în școli căzută prin trădarea deputaților aleși dintre nobili și bogătași, a arătat îndestul că reprezentanții Basarabiei trebuie căutați în păturile adânci ale poporului: printre învățători, preoți și chiar țărani. Și de lucrul acesta au început să se convingă chiar și actualii deputați și candidați, iar teama ce o au, și măsurile ce le prepară, trebuie socotite ca o izbândă pentru moldoveni, de oare ce în limitele restrânse ale actualei libertăți constituționale, lucrul acesta este prea puțin. Sânt conștienți, că nu va trece mult și puterea acestor puternici ai zilei, — puternici prin înstrăinarea lor — va cădea și cererile drepte ale poporului moldovenesc vor răsună în Dumă, prin glasul adevăraților lui reprezentanți, căpătând satisfacția ce trebuie să i-o dea și secolul în care trăim și corectitudinea purtărilor sale.

Dimisiunea ministrului Burian. O telegramă din Viena anunță dimisiunea ministrului comun de finanțe bar. Burian. Motivul acestei dimisiuni ar fi împrejurarea, că prin numirea de ministru de externe a contelui Berchtold, considerat de maghiari, au ajuns doi cetățeni maghiari în ministerul comun, ceea-ce ar fi contra obiceiului de până acum. Maj. Sa încă nu și-a spus cuvântul.

— Aehrenthal și Români. — Români și prezidentul Taft. —

Dela ordinea zilei.

Răposatul ministru de externe contele Aehrenthal în cariera sa diplomatică a fost vre-o patru ani, 1895—1899, ministru plenipotențiar al Austro-Ungariei la București. În România, prin atitudinea sa loială și afabilitatea sa și-a câștigat multe simpatii și a avut relații strânse de prietenie cu d-nii D. Sturdza, P. P. Carp, I. C. Brătianu, Take Ionescu ș. a.

De aceea vedem, că între telegramele de condolențe, sosite dela Domnitori, diplomați și politicieni din toată lumea, sunt și ale M. Sale regelui Carol, ale d-lor P. P. Carp, I. C. Brătianu ș. a.

Despre rolul și atitudinea sa în cei patru ani petrecuți în România aflăm următoarele reminiscențe în ziarele din București:

— astăzi sunt rari medicii capabili să îndeplinească această funcție socială, cei mai mulți, înnoșii în mocirla materialismului, ignorând instinctele și patimile, — pățimași ei înșiși, — nu se preocupă de cât de partea comercială a profesiei medicale.

„Sper că studenții în medicină, — cărora mai ales se adresează această publicație, — conștienți de sublimitatea rolului ce-l vor avea, vor ține la onoarea de a-și înnoșii meseria, ridicându-o la rangul de sacerdoțiu“).

Morala și igiena medicală nu au nici o înrăurire asupra relelor și luptelor sociale, născute din patina proprietății și a dominației. În contra acestora trebuie să pășască statul cu legile și celelalte mijloace ale sale de înfrânare, cum și religioasă cu învățăturile sale.

Autorul cercetează deci, întâiu: scrierile marilor filosofi, relative la aceste probleme, a doua: principalele legislațiuni civile, și a treia: principalele legislațiuni religioase. Din toate însă, nu află remedii profilactice și terapeutice îndestulătoare decât în morală religioasă creștină.

În timpul, cât a petrecut la București — scrie Viitorul — Aehrenthal a stăruit să ne cunoască de aproape; nu numai în viața noastră politică, economică și socială, dar să cunoască bine și țara, cutreerând mai ales toți munții ei și intrând în contact până și cu țărani. De câteva ori a făcut excursiuni și prin Transilvania, ca să cunoască pe Români de acolo.

Pe vremea aceea frământându-se marea chestiune națională, contele Aehrenthal a avut ocazia să pătrundă bine situația Românilor.

Marele său succes diplomatic ca ministru plenipotențiar la noi a fost vizita de patru zile a împăratului Francisc Iosif la Curtea noastră, în București și la Sinaia, vizită, care a consacrat pe deplin bunele relațiuni dintre Viena și București.

Cât a fost ministru de externe a știut să întreție cele mai bune relațiuni cu România, fără a întrerupe raporturile personale cu bărbății noștri de stat.

La 29 Ianuarie n. c. a sosit în orașul Cleveland O. (America) prezidentul Statelor-unite din America, Taft. A avut o primire splendidă. Taft a rostit două discursuri la camera de comerț și în hala Engineer. După prânz a primit diferite deputațiuni. Între aceste a fost și deputația Românilor, condusă de redactorul «Românului» (din America) dl. Nicolae Barbul. Celalți membri ai deputațiunii au fost d-nii Dr. Horia Ropcea, Gavr. Barbul și părintele Aurel Hătegan.

Prezidentul a primit foarte stabil deputațiunea, cu care a stat de vorbă timp îndelungat. Membrii deputației au dat deslușiri minuțioase asupra situației Românilor, atât din America, cât și din patrie, de cari Taft a rămas foarte satisfăcut.

Acest eveniment a contribuit în mare măsură la ridicarea și stabilirea vazei poporului român.

Ziarele din Cleveland scriu în cuvinte măgulitoare despre recepția deputației la prezidentul Taft. Între altele amintim ziarul mondial «Cleveland Plain Dealer», care în un articol cu titlul «Greets Roumanian Delegation» apreciază în termeni favorabili acest eveniment, de mare importanță pentru noi.

În apărarea bisericii și limbii românești.

— Conferența prelaților. — Ce s'a hotărât? — Credincioșii din părțile expuse. —

Blaj, 18 Febr. c.

Blajul iarăși a văzut întruniți pe unii din cei mai valoroși bărbai ai bisericii noastre gr. cat. române, spre a chibzui și a lua măsuri de apărare contra atacurilor ce se îndreaptă acum din nou asupra noastră și voese a surpa tot ce avem mai sfânt: lege și neam.

S'au întrunit la glasul chemător al păstorilor, în mâinile cărora e pusă cărmuirea nașii bisericii și a națiunii

și au luat o atitudine vrednică, corectă și bărbătească.

Conferența de mare importanță, pe care ați anunțat-o, s'a întrunit ieri Sâmbătă. Au fost chemați afară de factorii competenți din gremii, câțiva laici și protopopi din părțile expuse.

Iată numele participanților:

Escalența Sa I. P. S. Mitropolit, Episcopii P. S. Dr. Demetriu Radu și Dr. Vasile Hossu, membrii Capitlului Metrop., apoi din arhidieceză protopopii Iuliu Nistor, (Murăș), Ștefan Săndor, (Odorheiu), Artemiu Boer, (Treiscaune) și Ilie Cămpian, (Giurgiu). Din dieceza de Orade dr. Cornel Bulcu, protopopii: Romul Marchiș, (Sătmăr), G. Șuta, (Borlești). Din dieceza de Lugoj: Ioan Boroș, dr. Iacob Radu, canonic, protopopi: dr. Laurian Luca, dr. Traian Frenț, Ioan Pop. Din dieceza de Gherla: prepozitul Ioan Georgiu, dr. Octavian Domide canonic, protopopii: Simion Andereo (Seini) și Alexiu Berinde. Apoi membrii mireni d-nii: George Pop de Băsești, Ioan Mezei, dr. Coriolan Pop, dr. A. Cosmuța, Francisc Hossu Longin, dr. Isidor Pop, Teodor Mihali, dr. Alexandru Valda-Voevod și dr. Iuliu Maniu.

Conferența a fost prezidiată de I. P. S. Metropolitul Mihályi.

După discuții serioase și meritorii, conferența a luat hotărâri de însemnătate pentru apărarea bisericii și întregității metropoliei.

Considerând, că prin înființarea proiectatei episcopii maghiare, s-ar desmembra din corpul metropoliei la 120 de parohii;

Considerând, că prin înființare de parohii gr. cat. maghiare prin comunele noastre, s-ar tulbura pacea și liniștea între credincioși, — conferența cu vot unanim roagă pe Înălții Prelați, să ia toate măsurile de lipsă, ca drepturile bisericii române gr. catolice garantate atât prin scaunul papal, cât și prin legile statului să rămână intacte. Informând Roma despre starea reală a lucrurilor și despre urmările dezastruoase, ce ar rezulta din nerespectarea drepturilor garantate bisericii române greco-catolice.

Va să zică la Roma, care și-a arătat întotdeauna bunăvoința față de biserica gr. cat. română, la Roma, ocrotitoarea sfinței noastre biserici și credințe, să ne îndreptăm și azi pașii și privirile noastre. Să informăm exact și real pe Sanctitatea Sa și consilierii săi și să cerem scut și apărare.

Iată o hotărâre vrednică și credem ducătoare la scop!

În fața pericolului ce zace ascuns în proiectata episcopie maghiară șovinistă sunt interesante declarațiile credincioșilor gr. cat. din satele din Săcuime, unde populațiunea română și-a uitat în mare parte limba maternă. Acești oameni, deși vorbesc ungurește, țin a declara consecvent, că ei sunt Români. („Oláh vagyok“) și ascultă cu drag și cu mare evlavie liturgia românească. Din partea acestor credincioși s'au trimis zilele aceste la Blaj, după protopopiate, mai multe delegațiuni, cari în numele trimițătorilor au făcut declarații în scris, că poporenii gr. cat. din Săcuime, deși mulți și-au uitat limba lor strămoșească, țin cu sfințenie limba liturgică română și nu este putere, care să-i desfacă de arhiepiscopia Blajului.

Aceste declarații s'au citit în conferență și au produs o vie impresie asupra celor prezenți.

Aceste au fost momentele principale ale conferenței episcopale de Sâmbătă.

u. y.

Din România.

Investirea nouilor episcopi. Investirea nouilor Episcopi P. S. Calist al Argeșului și P. S. Theodosie al Romanului se va face cu deosebită solemnitate Duminecă 12 Februarie. După oficierea serviciului religios în Sf. Mitropolie nouii Episcopi vor merge la palatul regal, unde vor fi primiți de M. S. Regele, asistat de d. C. C. Arion ministru cultelor, când M. Sa le va înmâna cărțile episcopale. Instalarea nouilor Episcopi în scaunele episcopale se va face în a doua jumătate a lunii Februarie în prezența d-lui C. C. Arion ministru cultelor.

M. S. regele și Dobrogenii. Cu prilejul ultimei audiențe a d-lui C. P. P. Prefectul județului Constanța, la Palat, Suveranul s'a interesat de a-

proape de toate chestiunile ce privesc Dobrogea și în special orașul Constanța. M. S. Regele a ținut să se informeze de aproape de chestiunea depozitării, a secării bălții dela Medgidia și a întăririi malurilor orașului Constanța. După rugămintea d-lui C. P. P. Arion, Suveranul a binevoit a declara că este dispus să primească o delegație a comitetului depozitaților, pentru a le asculta doleanțele. M. S. Regele și-a arătat satisfacțiunea pentru soluția dată chestiunii întăririi malurilor Constanței și care conzistă anume din efectuarea veniturilor rezultate din vânzarea terenurilor pe cari C. F. R. le-a cedat comunei.

„Bene merenti“ pentru artă. Regele României a semnat decretul prin care se acordă medalia Bene Merenti următoarelor persoane:

Clasa I-a. D-soarele Della Belavrancea, pianistă; d-lor I. Bacalbașa, directorul general al Teatrului Național; Paul Gusti, director de scenă al acestui teatru, d-na Maria Ciucurescu, societară a Teatrului Național; I. Niculescu, societ. al aceluiași teatru; D. Anghel inspector al artelor; E. Mezetti, profesor și fost director al conservatorului de muzică și artă dramatică din Iași; G. Gârleanu, director al teatrului Național din Craiova și Ion Anestiu artist al teatrului din Craiova.

Clasa II-a. — Constanța Hodoș, autoare dramatică; Laurenția Gribrică, scriitoare; Emil Nicolau, autor dramatic; Metaxa Doro G., secretar literar al Teatrului Național; Victor Eftimiu, autor dramatic; D. Dimitriu, șeful corului Mitropoliei din Iași și N. Mihăescu.

„Sezătoare literară dela Teatrul „Comedia“ Duminecă s'a ținut la Teatrul „Comedia“ a doua sezătoare literară. Au asistat A. Sa Regală Prințesa Maria. A. Sa Prințesa Elisabeta A. Sa Prințesa Carol, d. C. Arion, ministrul instrucției publice etc. Din bogatul program relevăm următoarele: d. G. Toneanu a recitat o anecdotă din Th. Speranță, d-na Vasiliu... „Nu te-ai priceput“ de Coșbuc, d. Mărculescu „25 Minute“ de Caragiale, d-ra Tina Barbu versuri din Păuca I. I. d. I. Manolescu „Dorim iubito!“ de Vlahtă. D-ra Fărășanu, a cântat arii populare. Au citit din operele lor d-nii I. Stamatide, Cincinat Pavelescu, Iaralamb Lecca, V. Eftimiu, Emil Nicol, I. M. Niculescu și Brătescu-Voinesti „Sau da“ apoi citire scrisorilor primite de d-n. Spiru Haret, I. Negruzzi și la Sasara bessu aderează la această s. Rieată.

Statistica Bucureștilor la 1831. D. Ion Bibicescu, director al Băncii naționale posedă o condie în original, conținând statistica Bucureștilor din anul 1831. După arătările acestei condie, populațiunea Capitalei în 1831, era de 58.794 suflete.

București, ca și acum, era împărțit administrativ în 5 culori, cari însă pe atunci purtau numirea de plăși: plasa galbenă (cu 21 mabale); verde (cu 10); roșu (cu 11); albastru (cu 15) și negru (cu 18).

La catagrafia (recensământul) din 1831, populațiunea capitalei era împărțită în cinci categorii:

1) Clasa boerilor cu familiile și slugile lor, care cuprindea 615 boeri, 697 cocoane, 634 feciori de boeri, 652 fete de boeri apoi slugi și slujnice, țigani etc. În total 8355 suflete.

2) Clasa de mijloc, familiile și slugile lor, care cuprindea: În total 6404 suflete.

3) Partea duhovnicească cu familiile și slugile lor, care cuprinde: călugări 137, preoți 256, femei 391 etc. Total 1451 suflete.

4) Sudii străni totalizați ambele sexe 1795 suflete.

5) Evreii cu familiile și slugile lor, în total 2583 suflete.

În rezumat general, sufletele în București se totalizau 58 mii 794, din care 30.806 parte bărbătoască și 29.988 parte femească, compunând 13.005 familii (adecă aproximativ cinci membrii într-o familie).

La populația constantă de 58.794 suflete, statistica din 1831 mai adaugă pe locuitorii nestatornici (populația floantă), 10—12.000 suflete, ridicând astfel populația Bucureștilor la 70.000 suflete.

Numărul caselor era de 10.074. Numărul bisericilor, 101; din care: 95 ortodoxe, 1 armeană, 2 catolice, 1 luterană, 1 calvină și 1 singură evreiască

Externe.

Războiul italo-turc. După știri din Tripolis generalul Caneva și-a reluat comanda supremă asupra trupelor.

Din știrile mai nouă sosite de pe câmpul de războiu dăm următoarele:

O telegramă din *Benghazi* anunță, că Duminecă dimineața, pe când bata-

(Sfârșitul în numărul viitor.)
Dr. N. C. Paulescu, Instinctele sociale... p. 136.

lionul al patrulea de infanterie manevra in raze de aparare, a fost atacat cu vii impuscaturi din partea a 200 be-duii. Batalionul a respins indată pe inamic, care a lasat pe teren doi morti si s-a transportat 20 de raniti.

Din Constantinopol se anunță: O canonieră italiană a încercat la 15 Februarie să captureze un vas turc lângă Mokka. Soldații turci începând să tragă focuri, canoniera s'a retras și a bombardat portul de departe. O moschee și două case au fost ușor vătămate. In aceeași zi Italianii au bombardat portul dela miadzai. O parte din cazarmă a fost distrusă.

Cheltuielile Turciei cu războiul. Din Constantinopol se anunță: Un credit extraordinar, de un milion de lire a fost pus la dispoziția ministerului de război în scopul de a acoperi cheltuielile războiului italo-turc. După informațiuni sigure, cheltuielile războiului s'au urcat până acum la 20 de milioane de franci și aceștia în cea mai mare parte s'au întrebuințat la cumpărarea de mine submarine pentru Dardanele și la repararea lucrărilor de apărare în diferitele puncte ale coastei

AVIZ.

Rugăm cu insistență pe onorații noștri abonați, cari nu au plătit încă abonamentul, să binevoiască a-l achita în curând, ca să nu se expuie la neplăcerea de-a li-se sista expedarea „Gazetei“.

Administrația.

ȘTIRI.

7 Februarie 1912.

«Solia satelor». Din noua foaie populară «Solia satelor», ce iese în Cluj, a apărut nrul 6 cu cuprins variat și bine redițat. Foaia este primită cu căldură, cu deosebire în partea nordică a Ardealului și e sprijinită în așa măsură, încât nu preste mult își va mări forma-tul, ca să fie mai cuprinzătoare. Prețul însă îl va rămânea tot același: 4 cor. pe an și 2 cor. pe 1/2 an. — înainte

Granitele imperiului roman. O telegramă din Khartoum, (Africa) adresată agenției Reuter, confirmă niște descoperiri foarte importante, pe cari prof. Garstang le-a făcut în districtul Meroe și cari dovedesc că limitele imperiului roman au fost mult mai depărtate de cum s'a știut până azi. Cu prilejul cercetărilor sale, prof. Garstang a descoperit porticul unui templu roman cât și alte probe ale ocupației militare în Meroe. Astfel se explică prezența unui cap de bronz al împăratului August, în localitatea Meroe, descoperit în anul trecut. Urmează deci, că limitele imperiului roman în Africa, ajungeau până în Sudanul egiptean.

Inmormântarea lui Aehranthal. La dorința M. Sale, inmormântarea lui Aehranthal se va săvârși cu pompă deosebită. Ea va avea loc Joi la 22 Februarie în prezența reprezentantului împăratului, a arhiducilor, diplomaților și celorlalți demnitari. Coseciugul va fi transportat la biserica St. Mihail într-un car de curte cu șase cai. După serviciul divin corpul va fi transportat cu calea ferată pentru a fi inmormântat în cavoul familiei la Doxan în Boemia.

In «Buletinul monumentelor istorice» d-l prof. I. Grămadă dă amănunte, despre hanul «Zum goldenen Hirsch» («La cerbul de aur») din Viena. Acolo a găduit Mihail Viteazul în 1601. A sosit la 2/12 Ian. 1601 cu 40 de oameni, cu 60 sau 70 de cai de călărie și cu 17 căruțe. Era după înfrângerea dela Mirislău și mergea spre Praga, la împăratul Rudolf al II-lea. — Rabuz scria arhiducelui Maximilian, că mai toți oamenii lui Mihail erau îmbrăcați țărănește, că aveau arce cu curea, săgeți și săbii cu mânerul de argint și buzdu-gane. De Mihail zice, că zre mutră crudă. D-l I. Grămadă a găsit într-un album vechiu al Vienei și acest han. Era clădit în stilul veacului al XVI-lea. Acum hanul nu mai este.

Logodna principesei Victoria Luiza a Germaniei. Din izvor bine informat se anunță, că lordul Haldane, ministrul de război al Angliei, cu ocaziunea vizitei sale la Berlin ar fi avut tratative și în privința logodnei principesei germane Victoria Luiza, fiica împăratului Germaniei, cu prințul de Wales, moștenitorul tronului englez.

Inundațiile în România. Din Iași se anunță, că în urma căldurilor din ultimele zile, topindu-se zăpada apele Prutului venind mai mari au inundat câteva localități. Populația este foarte alarmată. Autoritățile au luat întinse măsuri de pază.

Orașul Cuza Vodă. Cine a auzit de un oraș Cuza-Vodă? În tot cazul prea puțin din cei de azi știu ceva despre un asemenea oraș. Cu toate acestea prin anul 1864 se decretase înființarea unui oraș cu acest nume în județul Teleorman, între Alexandria și Roșiori de Vede, pe moșia ce aparținea pe vremuri lui Miloș Obrenovici. Imprejurările politice au determinat însă abdicarea lui Cuza-Vodă și tot planul cu înființarea noului oraș a fost zădărnicit.

Dacă nu s-a înființat acel oraș modern, în schimb a intervenit un proces între țărani cari posedau terenurile pe cari urma să se înființeze orașul Cuza-Vodă și un cunoscut proprietar Capră, din Teleorman. Țăranii s-au plâns tribunalului din acel județ, că au fost deposedați de d-nul Capră. Procesul s-a înfățișat de mai multe ori și la prima instanță țărani au pierdut. Disperați de această pierdere și încredințați, că ei au dreptate, țărani s-au plâns pe la cunoscuți, spunând că n-au cu ce să urmeze judecata. Un binevoitor a comunicat faptul unui domn avocat din București, care a avut nemerita idee să pue în curent pe d-nul Marghiloman, ministrul de interne, cu cele întâmplate. D-nul Marghiloman cercetând cazul, s-a convins, că numai din greșeli de formă țărani pierduseră procesul la prima instanță. Ca urmare, d-nul ministru de interne a dat delegație la doi avocați ai statului să studieze dosarele și să ia apărarea țărănilor înaintea Curții de Apel. D-nul Marghiloman a mai dispus, ca toate cheltuielile procesului să fie făcute pe seama ministerului de interne. În curând acest interesant proces se va înfățișa înaintea Curții de Apel din București. Avocat al d-lui Capră a fost angajat d-nul C. Dissescu. — «S.a.»

Idil din camera ungară. În decursul vorbirii contelui Apponyi în ședința de eri a camerei un lucrător socialist, care se afla pe galerie, s-adesbrăcat în pielea goală. Fiind observat de servitori a fost înhățat, apoi îmbrăcat și dus la poliție. — La un astfel de efect al vorbirii sale desigur nu s'a așteptat nobilul conte!

Achitarea unui republican maghiar. Avocatul Nagy György din Hodmezővasarhely a scris în anul trecut în revista «Magyar Köztársaság» un articol, în care a pledat pentru transformarea Ungariei în republică. Procurorul l-a pus sub acuză pentru agitație în contra statului, iar curtea de jurați din Seghedin, în fața căreia s'a pertractat eri procesul, l-a achitat.

Un atentat cu bombă. Alaltaeri la Kicevo, în vilaietul Monastir, o bombă a făcut explozie în birourile poliției situate în conacul guvernului. O parte a clădirii a fost distrusă. Unul din autorii atentatului a fost ucis de explozie, ceilalți au fost arestați. Sunt cinci persoane rănite.

Știri mărunte. Din San-Francisco vine știrea despre moartea aviatorului german Hoff, care a căzut din aeroplan.

Muncitorul Sántha Karoly din Peșta a ucis pe prietnul său Sütő Sándor, măturător de stradă, fiindcă acesta voia să-i ia cizmele cele noi.

În apropierea localității Bozias s'au înecat zilele trecute 5 bărbai și o femeie, cari voiau să treacă Dunărea într-o luntriță.

Gaut un scriitor pentru cancelaria mea advocațională. — Dr. Traian Pop advocat. (Brașov).

În cancelaria avocatului Dr. Andrei Pop, în Bánffyhyunyad, află aplicare imediat un candidat de advocat cu praxă, pe lângă condițiuni favorabile.

Din Brașov și Țara-Bârsei.

Producțiunea «Tinerimei române de pe Coastă». Seria producțiilor din Brașov în iarna anului acestuia a încheiat-o «Tinerimea română de pe Coastă» (Brașov-Scheiu) cu producțiunea muzicală-declamatorie-teatrală, intitulată Sâmbătă seara, în 4/17 Februarie c., la care a luat parte un public numeros.

Producțiunea s'a început cu cântarea «Foaie verde pup de crin» de T. Popovici, executată de corul societății, compus din fete și feciori, îmbrăcați în portul nostru românesc, sub dirigența harnicului inv. N. Oancea. Corurile au fost viu aplaudate, mai ales cântările: «In crâng» și hora: «Măi voinice, măi Române», cari au fost bisate. Reușite au

fost și celelalte puncte din program presărate printre bucățile de cor. În fine piesa teatrală în 4 acte de I. V. «O Sâmbătă norocoasă» — piesă bine aleasă — a lăsat o adâncă impresie în sufletul ascultătorilor, producând tot odată și mult haz prin jocul natural al celor doi bețivi din piesă d-nii G. P. Petrescu și N. Rusu. Iată și numele tuturor diletanților: d-soarele El. Pricu, El. Bumbaș, Ec. Pricu, El. Bureștea; și d-nii R. Țint, Teodor Gal, Vas. Ploșcă, Fl. Gal, I. Bureștea, D. Bureștea, Vas. Fulga, D. Tiu, G. Munteanu și N. Loga, cari au cules apă-sate aplauze pentru jocul corect.

După producție 13 feciori îmbrăcați în costume naționale, au jucat foarte frumos «Călușul și Bătuta».

O horă mândră și vicioasă a deschis apoi șirul jocurilor, cari a durat până în zori de zi.

De încheiere relevăm cu laudă munca frumoasă săvârșită pentru reușita petrecerii, a prezidentului, secretarului și dirigentului societății, cât și a d-lui director artistic A. P. Bănuț, care a avut bunăvoința de a participa la mai multe probe, instruând pe diletanți și contribuind astfel foarte mult la buna reușită a producțiunii.

Dela oficiul de dare primim spre publicare următorul avis: În senzul §§-lor 7 și 8 ai ordinației Ministerului de agricultură Nr. 14100-905 Pres. se aduce la cunoștința publică, că consemnările despre prescrierea sumelor, ce au să le plătească stăpânii pentru servitori lor aplicați la economia rurală, în sensul §-lui 6 al Art. de lege XVI din 1900, se află depuse începând dela 21 Februarie a. c. și de azi înainte timp de 8 zile în localul perceptoratului orășenesc. Aci oricine poate examina consemnările în termen de 15 zile socotite dela trecerea celor 8 zile menționate mai sus poate recura atât în interesul propriu cât și în interesul altora. Recursele sunt a se prezenta la perceptoratul orășenesc.

Repetiția seratei Liszt-R. Strauss-d'Albert. Orchestra orașului a fost rugată din mai multe părți să repetească ultimul concert, compus din piese de Liszt-R. Strauss-d'Albert, care a plăcut atât de mult. Pentru a satisface acestei dorințe, onoratul public este rugat, a se prezenta în librăria Hiemesch, mâine Duminecă 25 Feb. n. pentru ca conducerea Orchestrei orașului să se poată orienta asupra interesului publicului.

Escelenta trupă teatrală din Tegernsee, care zilele trecute a debutat cu un deosebit succes, va veni din nou la Brașov pentru un ciclu de trei reprezentațiuni. Reprezentațiunile vor avea loc în zilele de 27, 28 și 29 l. c. Se vor reprezenta farsele: «Almenrausch», «Der Processhansel» și «Im Herbstmädler». Intre acte se vor executa dansuri și cântece originale. Bilete se află de vânzare în librăria Hiemesch.

Donațiuni. Pentru bucătăria populară, susținută de reuniunea «Crucea Roșie», s'au mai făcut următoarele donațiuni: D-na C. Pieslinger un credit de bucătărie, în valoare de 70 cor., Dr. E. Gusbeth 6 cor., d-na Vilma G. Popp 7 kg. carne de porc; O societate prin d-l Dr. militar Thudi 15 cor.; d-na Anna Herz 4 cor.; d-na Borosnyay carnă afumată; d-na Schmidt varză. — Primească marinimoși donatori sincere mulțămite. — Presidiul.

Mulțămită publică. Cu ocaziunea producțiunii muzicale-teatrale impregnată cu dans, aranjată de corul bis. gr. or. române din Râșnov, Sâmbătă 7/20 Ianuarie 1912, pentru sporierea fondului acestui cor., au avut bunăvoința a contribui cu suprasolviri următorii P. T. Domni: C. Proca par. 30 cor., V. Pop par. 2 cor. Venitul brut al acestei petreceri este de 340 cor. 72 fl., din care subtrăgându-se spesele de 160 cor. 24 fl., rezultă un venit curat de 180 cor. 48 fl. Acestor marinimoși domni, precum și acolora, cari au binevoit să participe la petrecerea corului le exprimăm cele mai vii mulțămiri.

Totodată aducem mulțămiri On Domn C. Proca paroch, care ca și de data aceasta, totdeauna a căutat să sprijinească și încurajeze corul bisericesc. Inscrindu-se ca membru fondator, solvind în fondul corului suma de 50 cor., corul, drept recunoștință, l-a ales de președinte al său, sub a cărui conducere bine chibzuită, — deși corul există numai de un an — dispune de un capital de 450 cor.

Râșnov, în 29 Ianuarie 1912. În numele corului Bartolomeu Tipeiu, dirigentul corului.

Pentru concertul Svărdström de Joi seara, textul cântărilor se poate căpăta Joi în decursul zilei la librăria Herz, iar seara la Redută. Se aduce tot odată la cunoștința publicului, că concertul se face pe praxă la 8 ore iar în decursul concertului ușile vor fi închise.

Orchestra lui Ioan Rusu, mult apreciatul nostru artist de fluer, concertează seară de seară în cafeneaua «Transilvania». Aviz publicului nostru amator de o muzică frumoasă românească.

În restaurantul «Coroana» va avea loc mâine Mercuri, seara un «Heringschmaus». Va cânta orchestra militară sub conducerea dirigentului Malwald. Intrarea liberă.

Litere, arte și științe.

Genealogia Românilor de viță vechiă.

— Mozaic istoric —

de

Aurel-Horea Mureșianu.

— Urmare. —

Statul întemeiat de Slavi, și care purtă numele de Bulgaria, din care se despărți mai apoi Sărbia, ajunse cu vremea foarte puternic. Scriitorul arab El-Masudi ne spune, că pe vremea țărului Simeon, împărăția aceasta era lungă de «trezeci de zile» și lată de «zece zile». Iar despre palatul lui Simeon ni-se spune că era plin de cărți. Pe tronul din Constantinopol se ivi însă o familie, care avea menirea să înfrângă puterea Bulgarilor și să stăpânească aproape 200 de ani peste acele țări, deci și peste Români. Împăratul Vasile I Macedoneanul, întemeietorul dinastiei celei noi, își petrecu tinerețea între Bulgari la Dunăre, unde după cum spun cărțile vechi, l-au dus Bulgarii în robie, după jefuirea Adrianopolului. Soartea acestei familii se asemănă mult cu a multor altora din acele vremi, în cari bogăția și sărăcia erau așa de aproape una de alta. Despre părinții lui, scriitorii bizantini ne spun, că erau țărani, însă familia lui era de origine aleasă. Dar să ascultăm pe un istoric german: «Tatăl lui se trăgea din neamul vestit al Arzacizilor, cari patru veacuri de-arândul se luptară cu Romanii pentru domnie. Cu vremea însă a scăzut puterea familiei lor, fiind învinși. O ramură a familiei a scăpat în Armenia. Alungați de acolo, 2 membri ai familiei au scăpat la curtea împăratului Lem, care le-a dat o moșie aproape de Adrianopol. Dar mărirea familiei scăzu tot mai mult. Tatăl lui Vasile mai avea numai o stupină, pe care o lucra cu mâinile sale. După nașterea fiului său (Vasile), Bulgarii năvăliră în țară și-i duseră în robie.

Intre acești oameni războiniciei tânărilor chipeș și frumos i-se oțali trupul, i-se întări mințea, și se făcu mai ager, și aceasta îi ajută mai târziu să se ridice. Sărăcia îl mână să-și caute norocul în lume și merge acolo, «unde ori-ce virtute și ori-ce patimă ducea la mărire», la Constantinopol. Ajuns aici, petrecu o noapte rupt și sdrăpșor pe treptele unei biserici. Unui călugăr i-se făcu milă de dânsul și îl duce la o mânăstire. Intră în slujba unui neam de al împăratului, ajungând mai mare peste curțile lui. O văduvă bogată din orașul Patras îl luă sub ocrotirea sa și astfel Vasile începu să-și câștige putere, ajutând pe neamurile sale sărace dela Adrianopol. Astfel ajunge și la curtea împărătească. La un ospăț strălucit din palat, la care se aflau și câțiva magnați din Bulgaria, niște atleți bulgari și greci se luptau înaintea mesenilor. Dar Grecii erau mereu bătuti. Atunci împăratul rugă pe Vasile să se lupte și el. Vasile trânti așa de tare pe Bulgar, de îl lăsă aproape mort. Împăratul îl făcu vătav peste grajdurile curții și cămăraș mare. Și cu drept zicea împărătească într-o bună zi: «Acesta va fi ruina familiei noastre».)

Urmașul acestui Vasile, care se sui pe tron, Vasile al II-lea Macedoneanul, nimici puterea țarilor bulgărești, aducându-le iarăși sub ocărmuire grecească. Aceasta se întâmplă în anul Domnului 1018. Vasile, pe care îl numiră Bulgarohtonos, se răzbură foarte crud. După o luptă crâncenă în trecătoarea, numită de scriitorii Kimpalungu (Cămpulung) în nordul Macedoniei, în care byzantinii biruiră, Vasile porunci, ca la toți cei prinși — vre-o cinsprezece mii de ostași — să li-se scoată ochii. Pe acești săr nani schilodiți li trimise apoi la țarul lor Samuil, care muri nu mult după aceea de supărare.

Cătră sfârșitul veacului al 12-lea, Românii și Bulgarii săturați de domina grecească se răzburătesc. În frunte cu cei trei frați Români Ioan, Petru și Assan. Ei pornesc cu oaste împotriva Bizanțului. Pe partea lor trebuie să se fi aflat și Grecii, căci li-se alăturară chiar și Alexe Vranas, generalul trimis

Proprietar: Tip. A. Mureșianu: Branisesc et Comp. Redactor responsabil: Ioan Brotea.

împotriva lor, care simțind puterea răsculșților, credea, că va putea să ajungă la putere. Un francez, care lupta în oastea împăratului Konrad de Montferrat însă îl ucide cu lancea sa. Românii și Bulgarii biruitori, întemeiază imperiul glorios Valaho-Bulgar (1189). (Va urma).

Au apărut: Teatru de familie de Th. D. Speranția. — 12 piese, — cuprinzând: Monologuri și Scene pentru Conservatorul de declamație. Prețul 2 lei.

«Oameni cum se cade». de Al Casaban e titlul Nr-ului 709 din «Biblioteca pentru toți». Autorul unul din tinerii noștri scriitori își arată și de data asta puternic-i dar de observație, de analiză sufletească și deosebitu-i meșteșug de a reda tot ceea ce pătrunde cu o minunată pricepere. Nu mai vorbim de însușirile-i de stilist, de puterea cu care mănuește o limbă curată și curgătoare, care «nu-ți» supără auzul cu nici o vorbă ne la locu-i. Fina ironie cu care biciuiește tipurile ridicole, precum și duioasa milă care se întrevede pentru cei oropsiți și năcăjiți, — sunt însușiri cari măresc frumusețea bu-căților și un îndemn pentru cei ce vor să guste din adevărata literatură.

Indemnăm pe cetitori să se gră-bească să cumpere Nr. care se vinde pentru minimul preț de 0,30 bani a se cere la librăria editoare Leon Alcalay București.

ULTIME ȘTIRI.

Viena, 20 Febr. — În cercurile grecești de aci domnește convingerea că România va adera în curând la apropierea greco-bulgară. Până acum nu s'a făcut încă nici un demers pe lângă România în acest sens, de oarec s'a înținut seamă de atașamentul ei la tripla alianță.

Acum se lucrează pentru pentru a se încredința Triplica, că o asemenea apropiere nu jignește întru nimic interesele și planurile ei. De îndată ce lucrul acesta va fi fost lămurit regele Bulgariei va interveni personal pentru a obține aderarea României.

București, 20 Febr. În ședința de eri a camerei a fost depus între vii aplauze proiectul de lege pentru interpretarea și complectarea articolelor 3 și 4 din legea privitoare la acordarea drepturilor politice locuitorilor din Dobrogea. Camera a admis urgența.

Serajevo, 20 Feb. Manifestanții araștei au fost puși în libertate. Ei erau studenți și lucrători croați. Studenții nu asistă la cursuri.

Nanking, 20 Febr. — Din toate părțile chinei sosesc bucurie, în cari se dă expresiune repuariei populațiunii pentru alegerea lui Luansikkai de prezident al republicei. Pe toate edificiile publice s'a arborat drapelul republican.

Pentru Românii din Sibiu. Onoratul public românesc din Sibiu și jur este avizat, că «Gazeta Transilvaniei» se află de vânzare cu numărul în Sibiu la colectura loteriei de clase și vânzare de ziare a d-rei Hermina Frank, în strada Cisnădiei. Prețul unui Nr. 10 fl.

Proprietar: Tip. A. Mureșianu: Branisesc et Comp. Redactor responsabil: Ioan Brotea.

Flori proaspete

se află în bogat asortiment în Hala de flori Wilhelm Fink, Strada Vamei 36. Palatul Czell, vis-à-vis de cafeneaua Transilvania. — Telefon Nr. 88.

Recomand grădinaritul tehnic pentru aranjarea de grădini moderne la case

1) Léger: En Boulgarie. 2) Weber, Allgemeine Weltgeschichte, Tom. V, p. 258.

„Arieșana“

inst. at de credit și economii, societate pe acțiuni, T U R D A.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „ARIEȘANA“ societate pe acții se invită conform §-lui 17 din statute la

a XXV-a adunare generală ordinară,

ce se va ține în Turda la 15 Martie 1912 d. a. la oarele 2 în localitatea institutului.

Agendele adunării vor fi:

1. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghere de pe anul de gestiune expirat.
2. Deciderea asupra conturilor anuale și asupra împărțirii profitului curat.
3. Deciderea asupra urcării capitalului societății și în urmare schimbarea paragrafilor din statute § 7, 9, 11, 18, 22, 24, 32, 38, 43, 49 și 72.
4. Darea absolutorului direcțiunii și comitetului de reviziune pe anul de gestiune expirat.

5. Alegerea a 3 membrii noi în direcțiune și alegerea resp. sortirea a 2 membrii conform § 32 din statute (sortirea III).
6. Intregirea comitetului de reviziune.
7. Fixarea marcelor de prezență pe anul curent.
8. Eventuale propuneri în cadrul statutelor.
9. Alegerea alor 3 acționari pentru verificarea procesului verbal al adunării gen. prezente.

Domnii acționari, cari în înțelesul § 19 din statute doresc să participe la adunare în persoană sau prin plenipotențiat, sunt rugați a-și depune acțiunile și eventualele documente de plenipotențe la casa institutului, cel mult până în 14 Martie c.

Acțiunile se pot depune și la institutele „Albina“ Sibiu, „Bihoreana“ Oradea-mare și „Patria“ Blaj.

Din ședința plenară a direcțiunii institutului „Arieșana“ ținută la 16 Febr. 1912.

Direcțiunea.

Bilanț pro 31 Decembrie 1911.

ACTIVE		PASIVE	
	Cor. fil.		Cor. fil.
Casa în număr	56392 18	Capital	160000 —
Escompt.	415615 55	Fond de rezervă	114442 11
Escont ipotecar	391115 —	„ spețial de rezervă	5194 90
Imp. hip. pe obligații	495563 20	„ de pensiune	29269 52
Obligații caventate	6610 46	Depuneri spre fructificare	969035 20
Efecte	32239 35	Dividende neridicate	756 —
Edificul institutului	130000 —	Imprumut pe casele institutului	43220 24
Realități de vânzare	5774 02	Reescompt	212078 —
abscriere	1000 —	Diverse conturi creditoare	105962 68
Bon la casa de păstrare post	1266 71	Interese transitoare pro 1912	15981 78
Cont-curent	114742 69	Profit curat	22822 68
Mobilier	1545 60		
abscriere	330 96		
Diverse conturi debitoare	27935 48		
Interese de reescompt anticip.	1293 93		
	1678763 21		1678763 21

Profit și Perderi.

CHELTUELI		VENITE.	
	Cor. fil.		Cor. fil.
Interese: la depuneri	43597 69	Interese dela escompt	45784 97
„ fond de res.	4418 08	„ ipotecă	40986 42
„ fond de pen	1133 72	„ obligații cav.	632 70
„ f. spet. de res.	225 92	„ efecte	689 85
„ reescompt	5758 33	„ cont-curent	3230 97
„ imp. pec. inst.	2495 54	de întârziere	5939 72
„ ac. din em. nouă	286 55	Provisiuni și alte venite.	97264 63
Spese: salare și rem. ofic.	9400 —	Chiria realităților	6601 34
relut și cvartir	1270 —	„ biroului	8325 38
spes de bir. port. ect.	5253 58		
marce de prezență	805 —		
Dare: directă și comun.	8392 53		
10% după int. de	12780 96		
dep. și int. de acții	4388 43		
Amortizări: mob. realit. și pretensiuni	2443 30		
Profit curat	22822 68		
	112691 35		112691 35

Turda, 31 Decembrie 1911.

Dr. George Popescu m. p.
dir. esec. și membru în direcțiune.

Iacob Trif
contabil.

Direcțiunea:

- Iuliu Bardoșy m. p., președinte
Nicolau P. Rațiu m. p.
Samoilă Porușiu m. p.
- Ioan Mesaroș m. p., v. președinte
Iuliu C. Vlădușiu m. p.
- Gregoriu Pop m. p.
Dr. Iuliu Popescum. p.
Ioan Bucur m. p.

Sa examinat prin subscrisul comitet de reviziune și s-a aflat în consonanță cu cărțile purtate în regulă.

Turda, 16 Februarie 1912.

Iosif Costin m. p.

Iosif Lissai m. p.

Bölöni István m. p.

Primul magazin special pentru articole electro-tehnice de tot felul
—:— in Brașov. —:—

Intreprindere pentru instalare de lumină electrică,
Telefoane, sonerii în odăi.

Instalații nouă și reparaturi.

Lampe cu fir de metal și de cărbune

de ori și care tensiune, precum și toate materialele de instalațiune, policandre etc. se pot căpăta.

Cu toată stima

Robert Roth, Strada Mihael Weiss Nr. 6.

Vite nobilitate

„mric. s butași diferite soiuri liferează

cu garanție, asortiment bogat de tot soiul, firmă de mulți ani recunoscută ca prima și foarte solidă.

Prima Pepinerie cu vite nobilitate de pe Târnava.

Proprietar: **F. CASPARI,** Mediaș Nr. 17 (Ardeal).

Cereți catalogul prețurilor.

Catalogul conține scrisori de recunoștință din toate părțile țării. Proprietarii de vii, înainte de a comanda își pot câștiga siguranța verbal sau prin scris la persoane cunoscute, despre soliditatea firmei de sus.

Contra tusei, răgușelei și catarului are efect mai bun

Bomboane Pemeté ale lui **RÉTHY**

se observa, ca la cumpărare să se ceară, expres Bomboane Réthy, deoarce sunt multe imitații rele.

1 Carton 60 bani.
Să cumpărăm numai **Pemeté bomboane.**

Nr. 760—1912.

Concurs la oficiul de medic arhidiecezan.

Pentru completarea oficiului de medic arhidiecezan în Blaj, devenit vacant în urma morții medicului *Dr. Alexandru Pop*, prin aceasta se publică concurs cu termenul de 15/2 Martie 1912 inclusive:

I. Emolumente:

1. Salar anual 2400c or. în rate lunare anticipative.
2. Relut de cortel 800 cor. în patru rate trimestrale decursive.
3. Cuincenale de câte 200 cor. computate dela ziua intrării sale în acest oficiu.
4. Drept la fondul de pensii al oficialilor de administrațiune arhidiecezani.

II. La rugarea, ce se va înainta Venerabilui Conzistor Arhiepiscopesc din Blaj, pentru obținerea acestui oficiu, se vor alătura următoarele documente:

- a) Extras matriculat de botez.
- b) Diplomă de medic, în original, ori în copie legalizată.
- c) Diplomă despre calificățiunea de profesor pentru igiena școlilor medii, sau în lipsa acesteia declarațiunea, că în timp de 2 ani își va câștiga aceasta diplomă.
- d) Atestat despre practica de până acum.
- e) O scurtă biografie (curriculum vitae) din care să se vadă activitatea de până aici.

III. Obligamente:

1. Va avea de a visita statul sănătății, celor ce concurg la s. Teologie, la Internate, la curs de cantori, și de a da atestat despre rezultatul vizitei.
2. A cerceta elevii morboși pela institutele române gr. cat. din Blaj: teologie, gimnaziu, preparandie, școala de fete elementară și civilă, și școala de aplicație și cea de industrie, și a-le prescrie medicamente.
3. A vindeca personalul clerului, și al Oficialilor din gremiu; care stau în serviciul arhidiecezei precum și personalul de seminare teologic de internatul de bă-

ieți, de cel de tetițe și de cel pre-parandial.

3. Are să propună igiena în seminariul teologic, în gimnaziu și în institutul pedagogic în numărul prescriș de
4. Va da părere în cauzele designate de Conzistor.
5. Va cerceta pe bolnavii domeniilor administrate în regi pe lângă taxele stabilite.

Rugările intrate după 15/2 Martie a. c, nu vor fi luate în conziderare.

Blaj din ședința conzistorului arhiepiscopesc ținută în 30 (17 Ianuar) 1912.

Dr. Victor Mihályi, m. p.
Arhiepiscop și Mitropolit de Alba-Iulia și Făgăraș.

Concurs la postul de conducător al prăvăliei „Insoțirii de consum și valorizare în Năsăud“.

Petenții au să dovedească:

1. Purtarea morală neeșapționabilă.
2. Capabilitate și praxă comercială, atât în contabilitate, cât și în conducerea negoțului.
3. Cunoștința în vorbire și scriere a limbii române și maghiare. — Vor fi preferați cei care posed și limba germană.

Conducătorului i-se asigură deocamdată salar lunar de 16 cor. — I-se pune în prospect în bunățătirea salarului, eventual anumite procente din venitul brut ori curat; — aceasta însă numai în proporție cu prosperarea prăvăliei și cu serviciul prestat.

Dela conducător se cere să depună ca cauție 2000—3000 coroane în bani gata ori în hârl de valoare.

Termiul de concurs se stabilește pe 25 Februarie a. c.

Reflecții sunt recercați se adresa la subscrisul.

Năsăud, la 6 Februarie 1912

Teodor Simon,
profesor, notarul direcțiunii „Insoțirii de consum și valorizare în Năsăud.